

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

septembar 2019. godine

Bilten broj 9/2019

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	5
REM izveštaji – šta je zakonska obaveza.....	5
Uslovi izbora, predsednik u kampanji, mediji – šta nije pomenuto.....	6
Šta će pratiti radna grupa Vlade, a šta bi trebalo da radi	7
Pozivanje OEBS-a da kontroliše izbore i šta bi u stvari trebalo tražiti	9
Koliko vredi zemljište "Beograda na vodi"?	10
Tužilaštvo treba da reaguje na navode o političkoj uceni zaposlenih u gimnaziji	11
Završni račun.....	11
Međunarodni dan prava javnosti da zna	12
Saopštenja.....	13
Problem funkcionerskih kampanja nije rešen.....	13
Javno upozorenje Državnom veću tužilaca, Republičkom javnom tužiocu i Visokom savetu sudstva: Zaustavite zarobljavanje države u pravosuđu.....	14
Konferencije	16
TS predstavila rezultate istraživanja i rangiranja LTI 2019.....	16
Previše tajnih podataka u javnim preduzećima	17
Inicijative i analize.....	19
Zaštita biračkog prava	19
Antikorupcijsko savetovalište - ALAC.....	24
Mediji	25
Posle 4 godine ignorisanja, Vlada dostavila Skupštini završne račune	25
Korupcijski performans oko „čistača“?.....	26

Aktivnosti

Istraživanje Indeks transparentnosti lokalne vlasti ([LTI 2019](#)), u okviru kojeg smo ocenili i rangirali sve opštine i gradove Srbije, predstavili smo 6. septembra na konferenciji u Beogradu. Opširnije u rubrici "Konferencije".

U želji da pomognemo da se dobre prakse uočene u istraživanju LTI 2019 prošire, organizujemo okrugle stolove za predstavnike lokalnih samouprava. Prvi takav skup u ovom ciklusu organizovali smo 30. septembra u Vrnjačkoj Banji.

U septembru smo predstavili rezultate još jednog [istraživanja](#) - 20. septembra govorili smo o praćenju primene Zakona o slobodnom pristupu informacijama, a posebno su nam u fokusu bila javna preduzeća i preduzeća u državnom vlasništvu. I o ovoj konferenciji opširnije u Biltenu.

Predstavnici Transparentnosti Srbija učestvovali su 9. i 19. septembra na okruglom stolu na Fakultetu političkih nauka, na kojima se razgovaralo o izbornim uslovima u organizaciji Fonda za otvoreno društvo. TS je 9. septembra predstavila predloge u vezi sa [transparentnošću izborne administracije](#), a na narednom sastanku analize i predloge u vezi sa [zaštitom biračkog prava](#).

Programski direktor Transparentnosti, Nemanja Nenadić, sastao se 3. septembra u Beogradu sa ekspertom SIGMA, Primožem Veharom. Tema su bile planirane izmene Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, kao i Zakona o Zaštitniku građana. I pored pojedinih poboljšanja najavljene izmene ZOSPI i dalje čine ovaj zakon u pojedinim segmentima lošijim od postojećeg .

Nemanja Nenadić imao je 28. avgusta i sastanak sa predstavnicima Evropskog parlamenta, izaslanicima za Srbiju, Eduardom Kukanom i Knutom Flekenštajnom, na temu uslova za održavanje izbora, primenom preporuka koje su dale Evropska komisija i ODIHR i primenom zakona koji su od značaja za izbore, rad Skupštine i borbu protiv korupcije

Na [sastanku](#) Programskog saveta Nacionalnog konventa za EU, održanom 18. septembra, bilo je reči o koordinaciji radi praćenja političkih kriterijuma, o budućoj organizaciji državnih organa Srbije i organa EU koji su bitni za pridruživanje, kao i o planovima za izradu nove knjige preporuka.

Nemanja Nenadić je učestvovao na sednici žirija za dodelu tradicionalnih godišnjih nagrada organima vlasti koji su ostvarili najbolje rezultate u oblasti pristupa informacijama od javnog značaja. Tom prilikom su razmatranja i iskustva TS u vezi sa javnošću rada organa vlasti generalno. Žiri, pored predstavnika institucije Poverenika za pristup informacijama i zaštitu podataka o ličnosti, čine i predstavnici dva najveća novinarska udruženja, akademske zajednice i nevladinog sektora. [Nagrade su dodeljene](#) 27. septembra 2019.

Nemanja Nenadić je 12. septembra učestvovao na sastanku Udruženja korporativnih pravnika Srbije na kojem je predstavio tekuća istraživanja TS koja su od značaja za rad privatnog sektora, kao i preporuke za poboljšanje stanja.

U diskusiji je naročito bilo reči o merama koje se primenjuju u oblasti sprečavanja pranja novca i teškoća koje to stvara za privredu, primene Zakona o zaštiti uzbunjivača u privatnom sektoru, odredbama Krivičnog zakonodavstva, o javnosti rada, kao i o merama koje privredna društva preduzimaju radi veće usaglašenosti sa propisima i standardima.

Konferencija na temu: Socijalnih javnih nabavki, u organizaciji Evropskog pokreta u Srbiji i Transparentnosti Srbija, održana je 27. septembra u Beogradu. Državna sekretarka u Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, predstavnik Act grupe iz Hrvatske i Evropskog pokreta u Srbiji su razmatrali socijalne javne nabavke u kontekstu prilika za razvoj socijalnog preduzetništva.

Nakon toga predstavnici Transparentnosti Srbija i bivši dugogodišnji član Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki su usmerili pažnju na trenutani nedostatak prakse, buduće trendove i prednosti uvođenja ovog mehanizma. Pitanja publike su se odnosila na pojedine elemente socijalnih i ekoloških nabavki koji se trenutno mogu uočiti prilikom sprovođenja javnih nabavki. Na konferenciji je, takođe, prezentovan i Priručnik za primenu socijalnih javnih nabavki, kao i najavljen dalji angažman na promociji dobre prakse u ovoj oblasti.

U okviru podrške opštinama i gradovima na izradi lokalnih antikorupcijskih planova i izboru tela za njihovo praćenje, 18. septembra predstavnik TS prisustvovao je razgovoru sa kandidatima za Lokalni antikorupcijski forum opštine Vrnjačka Banja. U ovoj opštini proces izrade LAP-a i izbora LAF-a bliži se kraju. Opština Raška i Sjenica raspisale su konkurse za izbor LAF-a, u Vranju je usvojen LAP, a u Šapcu saradjujemo sa ranije izabranim telom.

Sa Komitetom pravnika za ljudska prava učestvovali smo na tematskim otvorenim vratima "Zašto suđenja dugo traju" koja su ova organizacija i osnovni sudovi organizovali u Leskovcu 6. septembra i Kragujevcu 12. septembra, uz podršku USAID-a.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija otvorilo je u septembru 12 novih slučajeva, od toga je šest u vezi sa pravosuđem. U Biltenu predstavljamo jedan slučaj iz prakse Savetovališta.

U avgustu je objavljeno 549 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije odnosno vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS. Na sajt TS postavili smo niz [inicijativa i analiza](#), kao i zahteva državnim organima i njihovih odgovora.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnom mesecu:

Pod lupom

REM izveštaji – šta je zakonska obaveza

1. septembar 2019.

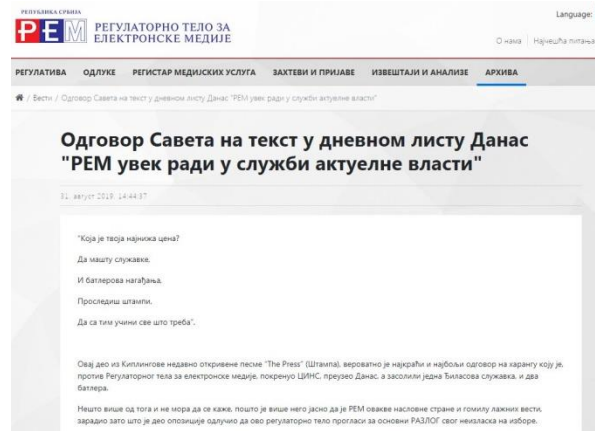
Savet Regulatornog tela za elektronske medije, odnosno ona(j) ko u njihovo ime piše saopštenja i odgovore medijima (CINS, Politika, Danas) se poslednjih pet dana upinje da dokaže da nisu postojali tajni izveštaji o monitoringu rada emitera tokom izborne kampanje 2016.

Kada se stave na stranu literarne, političke i druge digresije koje zauzimaju pretežni deo ovih tekstova, može se zaključiti da je glavni argument osporavanja nedavnog CINS-ovog teksta formalne prirode – ono što su pripremala stručne službe, a što Savet REM nije usvajao, „nije izveštaj“.

Zanimljivija je međutim sledeća tvrdnja iz [poslednje objave](#) (odgovor „Danasu“): „Postoje zakoni u ovoj zemlji, koje mi poštujemo, a koji ni SzS, ni vas očitno ne zanimaju, i po tim zakonima, jedini izveštaj koji REM mora da usvoji je onaj koji se bavi količinom reklama (komercijalnog sadržaja), koje stranke emituju u kampanjama.

Taj izveštaj REM prosleđuje Agenciji za borbu protiv korupcije, koja na osnovu njega proverava koliko je koja stranka potrošila novca, a druge službe, potom, da li je plaćen porez. I to smo i uradili, poštujući zakon.“

REM zaista dostavlja podatke o komercijalnom oglašavanju Agenciji za borbu protiv korupcije, i Agencije na neki način koristi te podatke. Pitanje je koliko su dobijeni podaci upotrebljivi

za vršenje kontrole finansiranja kampanje, kao i u kojem obimu Agencija zaista vrši tu kontrolu.

Naime, na osnovu izveštaja REM, može da se vidi koliko je emitovano reklama, ali ne i koja je bila njihova cena, što je ključni podatak koji je potreban Agenciji za obavljanje kontrole. Međutim, problem u saopštenju REM jeste to što je tvrdnja o tome koji je izveštaje REM u obavezi da priprema po zakonu, a koje ne, **lažna**. Naime, ni u medijskim zakonima, ni u Zakonu o finansiranju političkih aktivnosti ne postoji obaveza REM da sačinjava i usvaja izveštaj o reklamama koje stranke emituju u kampanji.

Usled toga, REM ove izveštaje nekada priprema i objavljuje, nekad ne, nekada su detaljniji, nekad krajnje šturi, a jedini razlog za to je činjenica da obaveza pripreme i objavljivanja, kao i sadržine tih izveštaja nije definisana zakonom. Imajući to u vidu, ni eventualne personalne promene u Savetu REM ne bi mogle da reše [suštinski problem](#) – a to je nedostatak precizno definisane obaveze nadzora nad radom emitera.

Uslovi izbora, predsednik u kampanji, mediji – šta nije pomenuto

3. septembar 2019.

Komentarišući odluku nekoliko opozicionih stranaka o bojkotu izbora predsednica Vlade Srbije, Ana Brnabić je pored teza koje se legitimno koriste u političkoj borbi između vlasti i opozicije [iznela i nekoliko teza](#) ili propustila da ukaže na nekoliko činjenica koje zaslužuju komentar sa stanovišta vladavine prava i demokratije u Srbiji.

Tako se, u vezi sa realizacijom preporuka ODIHR navodi da Vlada radi sa ovim ekspertskim telom OEBS-a još od 2016. na unapređenju izbornih uslova i atmosfere u kojima se izbori sprovode. U tom smislu se navodi da je Vlada poslala na komentare Zakon o centralnom registru stanovništva, pominju obuke koje sprovodi RIK i navodi da je ažuriran birački spisak. Međutim, u odgovoru se ne pominje da je ODIHR isto tako tražio da se poboljšaju pravila o finansiranju izborne kampanje i razdvajanju javne od partijske funkcije. Dok u vezi sa izmenama propisa o finansiranju kampanje nije ništa rađeno poslednjih pet godina, ne samo na osnovu preporuka ODIHR, već ni na osnovu planskih dokumenata koje je Vlada usvojila 2013 i 2016, prilika da se [poboljšaju pravila](#) o razdvajanju funkcija je propuštena maja ove godine kada je usvajan Zakon o sprečavanju korupcije, na kojem se radi još od 2015.

Komentarišući jedan od zahteva opozicije - da predsednik Aleksandar Vučić na njima ne učestvuje – ona s pravom spočitava onim strankama koje su nekada vršile vlast da nisu primenjivale isti princip u doba kada je predsednik države dolazio iz njihovih redova.

"Вероватно је једини захтев да Вучић не учествује на изборима, нису то тражили док је Тадић учествовао"

Подели Твиттун Чатова ми А А А

БЕОГРАД - Шта год да смо урадили, они би бојкотовали наредне изборе, рекла је данас председница Владе Србије Ана Брнабић коментаришући одлуку Странке Слободе и правде, Народне странке и Покрета Двери о неизласку на изборе 2020. године.

Брнабић је рекла да за њу та одлука не представља изненађење, јер је, каже, очекивана с обзиром да они који су је донели знају да не уживају нарочиту подршку грађана.

"Лично ми се увек и чинило да је то једини њихов могући излаз из тога да после не морају да објашњавају зашто нису прешли цензус или зашто нису добили значајнију, двоцифрену подршку", рекла је Брнабић за Танјуг.

На питање шта је Влада Србије још могла да уради по питању изборних услова како би одлука о бојкоту била другачија, Брнабић је мишљења да влада више ништа није могла да учини, јер, према њеној оцени, одлука и нема везе са изборним условима, слободом медија или "временском прогнозом за тај дан".

Međutim, argument gubi na snazi kada se uzme u obzir da je SNS dobio priliku da vrši vlast 2012, između ostalog, zahvaljujući obećanju da će promeniti tu praksu.

[Rezultati monitoringa](#) funkcionerske kampanje koji je Transparentnost Srbija sprovodila u kontinuitetu pokazuju da se Tomislav Nikolić uglavnom uzdržavao od aktivnosti kojima bi sa predsedničke funkcije dao podršku partiji na čiji je predlog izabran, što je bio redak primer dobre prakse proteklih godina.

U postojećem pravnom okviru je, i nakon Nikolićevog presedana, dopušteno da predsednik države obavlja stranačku funkciju. Bez obzira na to, zakoni ni sada ne dopuštaju da se predsednička ili bilo koja druga javna funkcija koristi za promociju političkog subjekta. Tako, nema pravnih prepreka da Aleksandar Vučić u kampanji govori na stranačkim mitinzima ili da bude nosilac liste na izborima na kojima nije kandidat, ali nema ni valjanog razloga za to da kroz promotivne aktivnosti državnog funkcionera, koje ne predstavljaju vršenje

predsedničkih obaveza, znatno uvećava medijsko prisustvo u predizbornom periodu.

Primeru radi, predsednik države će svakako i u doba kampanje primati strane ambasadore, učestvovati na međunarodnim skupovima i deliti odlikovanja povodom državnog praznika, ali [nema zakonske obaveze](#) na osnovu koje bi upravo on posećivao domove zdravlja, gradilišta, poljoprivredna imanja ili otvorao fabrike.

U vezi sa situacijom u medijima, i u ovom intervjuu je pomenut znameniti izveštaj Saveta za borbu protiv korupcije Vlade Srbije iz 2011, koji je opisao nekoliko načina ostvarivanja političkog uticaja na medije. Međutim, isti taj Savet je krajem 2015. objavio na sličnu temu „[Izveštaj o mogućem uticaju institucija javnog sektora na medije kroz plaćanje usluga oglašavanja i marketinga](#)“, a i iz nacrta nove Medijske strategije se vidi da kanali uticaja i dalje postoje. [Rešavanje pitanja državnog oglašavanja](#) je samo jedno od mnogih pitanja u vezi medija i izbora koje bi trebalo da se reši.

U vezi sa poboljšanjem rada Skupštine, gde je vladajuća većina zaista prestala da primenjuje mere za gušenje debate podnošenjem besmislenih amandmana i najavila dupliranje vremena za diskusiju o budžetu, tek ostaje da se pokaže, u kojoj će se meri održati kada opozicija bude ponovo učestvovala u punom sastavu u radu parlamenta i kada dođe na dnevni red budžetska rasprava. Da bi takva rasprava imala punog smisla, Vlada bi konačno trebalo da počne da podnosi a Skupština da raspravlja i završne račune budžeta iz ranijih godina. Odustvo takvih dokumenata i dalje značajno obara rang Srbije na međunarodnom [Indeksu otvorenosti budžeta](#).

Šta će pratiti radna grupa Vlade, a šta bi trebalo da radi

4. septembar 2019.

Vest o tome da je Vlada „na poslednjoj sednici“ usvojila odluku o obrazovanju radne grupe za saradnju sa OEBS, „čiji je zadatak da prati primenu preporuka ove organizacije za unapređenje izbornog procesa“, nije objavljena u [izveštaju sa sednice](#) Vlade od 29. avgusta 2019, ni među vestima. Jedini izvor saznanja o tome su „Večernje novosti“, koje saznaju da je za predsednika radne grupe imenovan ministar unutrašnjih poslova Nebojša Stefanović, da je njegov zamenik direktor republičkog Sekretarijata za zakonodavstvo i nekadašnji predsednik RIK Dejan Đurđević. „Novosti“ takođe prenose da oni za obavljanje tog posla neće dobijati novčanu naknadu, da će radna grupa „sarađivati sa svim nadležnim organima i međunarodnim institucijama koji učestvuju u unapređenju izbornog procesa“ i da će „svakih šest meseci podnositi izveštaj nadležnom skupštinskom odboru i izvršnoj vlasti“.

Odluka o formiranju radne grupe je, za početak, zakasnela. Naime, Srbija je [preporuke OEBS-ove stručne organizacije ODIHR](#) dobila još nakon izbora 2016. i 2017. Od tada su preduzimane neke aktivnosti koje su u vezi sa preporukama (oko biračkog spiska), ali nije učinjeno baš ništa da se reše problemi u vezi sa finansiranjem izborne kampanje, predstavljanjem aktivnosti javnih funkcionera tokom kampanje ili transparentnost rada izborne administracije. U stvarnosti je stanje čak i pogoršano od doba kada je ODIHR davao preporuke, naročito u pogledu intenziteta vođenja funkcionerskih kampanja, (ne)sprovođenja kontrole finansiranja kampanja i zloupotrebe javnih resursa tokom kampanja za lokalne izbore.

Transparentnost Srbija je tokom dijaloga o izbornim uslovima ukazala da bi formiranje radne grupe na nivou Vlade moglo imati smisla jedino ukoliko bi ona podstakla rad svih drugih koji treba da rade na poboljšanju propisa na osnovu preporuka ODIHR, kako bi sve reforme mogle da donesu efekat pre početka kampanje za naredne izbore.

Međutim, ne samo da rad na izmenama propisa nije započeo, već za sada nema naznaka da uopšte postoji spremnost da se nešto tako uradi u skorije vreme. Vest prema kojoj bi radna grupa izveštavala šestomesečno o svom radu takođe ukazuje da nikakve ozbiljne reforme neće biti preduzete do kraja ove godine, i da problemi neće biti rešeni do narednih parlamentarnih i lokalnih izbora.

TS je [ukazala](#) šta bi bilo potrebno uraditi:

- Ministarstvo pravde u saradnji sa Ministarstvom finansija: Formiranje radne grupe za izmenu i dopunu Zakona o finansiranju političkih aktivnosti, koja bi uzela u obzir nacrt izmena i dopuna zakona pripremljen od strane radne grupe iz 2014, mišljenja TAIEK eksperta, preporuke ODIHR, ali i sve druge uočene slabosti i nedostake zakonskih rešenja iz nezavisnog monitoringa. U rad grupe bi trebalo uključiti na primeren način predstavnike političkih stranaka (npr. proširena radna grupa), kao i Agencije za borbu protiv korupcije, a zatim ga izneti na javnu raspravu.
- Ministarstvo pravde: formiranje radne grupe radi izmena Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije u delu koji se odnosi na razdvajanje javne i političke funkcije (član 29), odnosno

Zakona o sprečavanju korupcije (član 50), kako bi se ova norma upotpunila i precizirala, uzimajući u obzir preporuke ODIHR i nalaze nezavisnog monitoringa. O ovom tekstu bi na primeren način trebalo da se izjasne političke stranke, Agencija za borbu protiv korupcije i takođe bi trebalo da bude iznet na javnu raspravu.

- Ministarstvo pravde: formiranje radne grupe radi izmena drugih povezanih propisa, u vezi sa krivičnim gonjenjem krivičnih dela koja su u vezi sa nezakonitim finansiranjem kampanje. I za ove izmene je potrebno sprovesti javnu raspravu.
- Ministarstvo kulture i informisanja i Ministarstvo trgovine: formiranje radne grupe koja bi se bavila rešavanjem najhitnijih pitanja izmene medijskog zakonodavstva i propisa o državnom i političkom oglašavanju, a pre sveobuhvatnijih reformi koje će doći na red nakon usvajanja Medijske strategije.
- Narodna skupština: organizovanje javnog slušanja povodom izveštaja Agencije za borbu protiv korupcije o sprovođenju Nacionalne antikorupcijske strategije i povodom dosadašnjih izveštaja o finansiranju kampanje i kontroli finansiranjakampanje.

- Narodna skupština: izbor nedostajućih članova u Savetu REM i Odboru Agencije.
- Regulatorno telo za elektronske medije: preciziranje pravila za postupanje PMU u vezi sa kampanjom, kao i internih pravila postupanja REM u vezi sa monitoringom kampanje, u okviru postojećeg zakonskog okvira i nakon njegove izmene, i objavljivanje tih pravila.
- Agencija za borbu protiv korupcije: preciziranje pravila postupanja u kontroli finansiranja izborne kampanje, uporedo sa izmenom zakonskog okvira i objavljivanje tih pravila.
- Javno tužilaštvo, Agencija za borbu protiv korupcije, REM i drugi nadležni organi: javni poziv svima koji imaju saznanja o kršenju pravila da ih prijave na poverljiv način i pravovremeno objavljivanje nalaza ispitivanja i informacija o preduzetim merama. Ovi organi treba da objave nalaze ispitivanja i informacija o preduzetim merama i u vezi sa nepravilnostima sa ranije održanih izbora, kao i po pitanjima koja su iskrsla u međuizbornom periodu.

Pozivanje OEBS-a da kontroliše izbore i šta bi u stvari trebalo tražiti

13. septembar 2019.

Vest prema kojoj je predsednik radne grupe za saradnju sa OEBS Nebojša Stefanović uputio poziv za posmatranje budućih izbora u Srbiji, i "zatražio sastanak na kome bi bili precizirani svi detalji buduće saradnje", ne govori još uvek ništa o tome da li Vlada Srbije ima nameru da zatraži od posmatračke misije da učini išta više od onoga što je do sada bilo uobičajeno.

Moglo bi se, naime, desiti da uloga ove međunarodne organizacije bude vrlo slična onoj iz prethodnih izbornih procesa. To znači da bi

jedan broj posmatrača pratio sam izborni proces, da bi stručnjaci iz ODIHR, na osnovu uvida u dokumente i razgovora sa učesnicima izbora, predstavnicima državnih organa i drugim posmatračima doneli zaključke o usklađenosti sa međunarodnim standardima, da bi se njihov preliminarni izveštaj pojavio ubrzo potom, a konačni, sa celovitim preporukama posle nekoliko meseci. Srbiji, međutim, u ovom trenutku, treba nešto drugo.

ODIHR je dao brojne preporuke za otklanjanje problema posle parlamentarnih izbora 2016 i predsedničkih 2017. Evropska komisija svake godine konstatuje da Srbija nije postupila po ovim preporukama, iz čega je jasno da su one važne i sa stanovišta ispunjavanja standarda EU. Rešavanje tih problema je zahtevalo ozbiljno promišljanje, predani rad, ali pre svega spremnost vlasti da se prizna da problemi postoje. Po ovim preporukama je postupano u najbolju ruku selektivno – dok su preduzimate neke aktivnosti u vezi sa biračkim spiskovima, nije bilo čak ni najave da će državni organi popraviti bilo šta što je u vezi sa finansiranjem izborne kampanje, kontrolom tog procesa ili sprečavanja da se javne funkcije koriste za partijsku promociju.

Sa preporukama ODIHR su povezani i brojni predlozi koje je su nevladine organizacije, među kojima je i Transparentnost Srbija, iznosile u dijalozima o izborima. Sa tim preporukama su povezani i pojedini predlozi i zahtevi koje su iznosile opozicione stranke, uslovljavajući njihovim ispunjenjem svoje učešće na izborima. Zbog toga bi Srbiji bilo potrebno da se predstavnici vlasti što pre izjasne o tome šta će da prihvate od predloga, i da zatraže od ODIHR da se pre raspisivanja izbora izjasni o tome u kojoj meri preduzete mere predstavljaju ispunjenje njihovih ranije datih preporuka.

Koliko vredi zemljište "Beograda na vodi"?

15. septembar 2019.

[Vest o prodaji](#) građevinskog zemljišta "Marine Dorćol", pored obale Dunava pruža odličan uvid u razmere štete koje su Beograd i Srbija pretrpeli zaključivanjem ugovora za projekat "Beograd na vodi".

Prema vestima, 4 hektara zemljišta pored reke, na kojem se može izgraditi 76.000 "kvadrata" bruto, izlicitirano je (po početnoj ceni) za 32,8 miliona evra. To znači da mogućnost građenja jednog kvadratnog metra stambenog ili poslovnog prostora budućeg investitora košta 431 evro. Kada se na to zaračuna već popust od 30% za plaćanje odjednom, cena se spušta na 302 evra. Ako bi se računalo po hektaru zemljišta, cena je 5.740.000 evra sa popustom.

S druge strane, na lokaciji "Beograda na vodi", koja je atraktivnija za građenje, i gde je novom vlasniku u svojini ili besplatan zakup preneto i niz vrednih zgrada, [predviđena je izgradnja](#) oko 1,7 miliona metara stambenog i poslovnog prostora, na oko 170 hektara građevinskog zemljišta. Primenom računice iz prodaje "Marine Dorćol", dobijamo da bi zemljište "Beograda na vodi" vredelo 975.800.000 evra, odnosno 513.578.947 evra, ako se računa po kvadratnom metru izgrađene površine.

Država Srbija je uloživši zemljište i sve drugo pride, stekla 32% udela u zajedničkom preduzeću "Beograd na vodi". S druge strane, privatni partner je platio 150 miliona evra, i obezbedio još 150 miliona evra kredita zajedničkom preduzeću. Ovim ulaganjem, koje je između 3,5 i 6,5 puta manje od ulaganja države (ako se kao parametar uzme cena

postignuta za "Marinu Dorćol", stekao je duplo veći udeo u vlasništvu zajedničkog preduzeća!

Pored toga, za razliku od drugih investitora koji nakon kupovine zemljišta plaćaju i doprinos za uređivanje građevinskog zemljišta, u slučaju "Beograda na vodi", posebnim zakonom je predviđeno da će investitor te naknade, od oko 300 miliona evra, platiti izgradnjom objekata javne namene. Za te nabavke investitor ne mora da primeni Zakon o javnim nabavkama, tako da može izabrati izvođača po svojoj volji, direktnom pogodbom. Nikada nije objavljeno šta je predviđeno da se izgradi od objekata javne namene i po kojoj ceni, a do danas nije saopšteno ni šta je u prethodne četiri godine izgrađeno i u kojoj vredbnosti.

Kao posledica činjenice da je reč o zajedničkom preduzeću koje je samo u manjinskom vlasništvu države, ne postoji obaveza da se direktor izabere na konkursu, kao ni obaveza da preduzeće postupa po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja, niti bilo koji drugi mehanizam zaštite javnog interesa iz antikorupcijskih zakona.

Tužilaštvo treba da reaguje na navode o političkoj uceni zaposlenih u gimnaziji

16. septembar 2019.

Transparentnost Srbija ukazala je Višem javnom tužilaštvu u Beogradu - posebnom odeljenju za suzbijanje korupcije na navode u medijima o ucenjivanju zaposlenih u belocrkvanskoj gimnaziji da obavljaju poslove u korist političke stranke ukoliko žele da sačuvaju radna mesta.

[Novinska agencija Beta prenela](#) je informacije sa portala [Belocrkvanske novosti](#) koje, ukoliko su istinite, ukazuju na to da su odgovorna lica u belocrkvanskoj gimnaziji počinila krivično delo zloupotrebe službenog položaja, a predsednik opštine Bela Crkva i druga neimenovana lica krivično delo trgovine uticajem, u vezi sa zapošljavanjem u gimnaziji, odnosno uslovljavanjem rada u gimnaziji obavljanjem poslova u korist političke stranke.

Imajući u vidu uznemirenje javnosti, kako u Beloj Crkvi, tako i šire, nemogućnost građana da utvrde istinitost ovih navoda, ovlašćenja kojima raspolaže javni tužilac i činjenicu da je reč o krivičnim delima iz stvarne nadležnosti posebnog odeljenja Višeg javnog tužilaštva za suzbijanje korupcije, i mesne nadležnosti beogradskog VJT, pozivamo vas da pokrenete postupak ne čekajući da neko podnese krivičnu prijavu, i da javnost obavestite kako o započinjanju tako i ishodu vaših aktivnosti u vezi sa ovim slučajem.

Transparentnost Srbija je inače, u [predlogu mera](#) koje bi trebalo preduzeti pre i tokom predstojeće izborne kampanje ukazala a potrebu da posebna odeljenja za borbu protiv korupcije koriste svoja ovlašćenja i da obezbede sigurne kanale komunikacije svim građanima

Politika

Bela Crkva: Profesorke u gimnaziji dobile otkaz jer nisu želele da budu botovi

Profesorica engleskog jezika u Gimnaziji u Beloj Crkvi Marija Petrović Stanković i njena trudna koleginica, profesorica matematike Mirjana Mitrović ostale su bez posla, pošto su odbile političke ucene da u slobodno vreme treba da se bave „botovanjem“ i idu na političke mitinge, javio je sajt Belocrkvanske novosti.

10 | Piše: Beta | 15. septembra 2019. 15:40 Izmenjeno: 18:28

koji ukazuju na moguće zloupotrebe javnih ovlašćenja i resursa za potrebu političke promocije.

Završni račun

23. septembar 2019.

Transparentnost Srbija ukazala je Višem javnom Dostavljanje završnog računa Skupštini, što se [konačno dogodilo](#) posle više od četiri godine, samo je jedna od stvari koje Ministarstvo finansija i Vlada treba da učini da bi postupanje sa budžetom bilo transparentnije i odgovornije. Prema međunarodnom istraživanju Indeks otvorenosti budžeta, koje se objavljuje svake druge godine, Srbija [beleži loše rezultate](#) (poslednji put je imala samo 43 od 100 mogućih poena).

Iako su zakoni solidni, njihova kršenja su makar do nedavno bila drastična. Podnošenje budžeta i završnog računa Skupštini i javnosti predstavlja početak, a ne kraj priče o toj temi.

Posle četiri godine ignorisanja zakona, Vlada Srbije dostavila Skupštini završne račune

Objavljeno: 17.09.2019

Vlada Srbije usvojila je i dostavila Skupštini Srbije predloge zakona o završnom računu za 2015, 2016, 2017. i 2018. godinu, odnosno dokumente iz kojih bi trebalo da se vidi na koji su način Vlada i svako ministarstvo prethodnih godina trošili novac svih građana Srbije, objavljeno je na sajtovima Vlade i parlamenta Srbije. Ovu zakonsku obavezu Vlada je ignorisala od 2014, kada je poslednji put završni račun uputila Skupštini Srbije.

Foto: Press Vlade Srbije / Vlada Srbije

Na primer, bilo bi logično da Skupština koja je odobrila budžet pokaže interesovanje i za situacije kada Vlada odstupa od odobrenog, uzimaju sredstva sa programa jednog korisnika u budžetsku rezervu, da bi ih potom utrošila za potpuno drugu namenu.

TS upravo sprovodi istraživanje o korišćenju budžetske rezerve, gde nailazimo na zid ćutanja u Ministarstvu finansija i Vladi u pogledu kriterijuma za raspodelu tih sredstava. Jednu stvar Ministarstvo i Vlada bi mogli da urade, pa da značajno poprave svoju transparentnost. U tom pogledu bi mogli da se ugledaju na opštine i gradove u samoj Srbiji. Trenutno, periodični (mesečni) izveštaji o trošenju budžeta donose samo opšti pregled situacije po glavnim stavkama. Umesto toga, mogli bi da objavljuju tabelu koja bi, čak i na dnevnom nivou, mogla da pokaže koliko je novca bilo odobreno za svakog korisnika i svaki program i koliko je utrošeno do danas.

Međunarodni dan prava javnosti da zna

28. septembar 2019.

Ovogodišnji 28. septembar, Međunarodni dan prava javnosti da zna, u Srbiji smo dočekali za nijansu vedrije nego prošle godine. Naime, na jednom od nekoliko skupova koji su protekle nedelje bili posvećeni pravu na pristup informacijama, predstavnici Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu su nagovestili da Zakon ipak neće biti promenjen tako da preduzeća u vlasništvu države budu izuzeta od kontrole javnosti. Umesto toga, ostala bi mogućnost da takva preduzeća uskrate pristup informacijama ukoliko interesi za očuvanje poslovne tajne pretežu nad pravom javnosti da zna, ukoliko svoju odluku valjano obrazlože i sa njihovim stavom se saglasi i Poverenik u postupku po žalbi.

Naravno, ne možemo biti sigurni da je opasnost otklonjena sve dok ne bude poznat konačan tekst izmena Zakona. Potreban je naročiti oprez kod definicije pojma organa vlasti, kako ne bi bilo izostavljeno ni jedno pravno lice koje upravlja javnom imovinom. Između ostalog, izmene treba da budu takve da obuhvate zavisna preduzeća (npr. firme koje osnuju EPS i druga javna preduzeća) i sve druge subjekte u većinski državnom vlasništvu. Takođe treba da budu obuhvaćene i firme gde je država samo manjinski vlasnik, ali ima "kontrolni paket" akcija, gde je preduzeću data na korišćenje javna imovina velike vrednosti ili garancije za kredite.

Saopštenja

Problem funkcionerskih kampanja nije rešen

24. septembar 2019.

Pogrešna su tumačenja da je donošenjem zaključka Vlade postalo zabranjeno ili ograničeno vođenje "funkcionerske kampanje", saopštava Transparentnost Srbija (članica Transparency International). Striktnija pravila bi se mogla uvesti jedino zakonom, a šansa da se to učini, na osnovu konkretnog predloga [amandmana koji je formulisala TS](#), propuštena je maja ove godine, kada je usvajan Zakon o sprečavanju korupcije (koji menja aktuelni Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije).

Zaključak Vlade može biti od koristi utoliko što podseća "zaboravne" javne funkcionere na zabrane i obaveze koje su već utvrđene u zakonima. S druge strane, glavni nerešeni problem "funkcionerske kampanje" prema nalazima Transparentnosti iz posmatranja dosadašnjih izbora, ogleda se u tome što javni funkcioneri sprovode aktivnosti koje im obezbeđuju dodatnu medijsku promociju van termina za predstavljanje učesnika izbora, iako za tim ne postoji realna potreba niti je reč o ispunjavanju zakonskih obaveza funkcionera (npr. obilasci i otvaranja škola, bolnica, domaćinstava, gradilišta i slično).

Prema saopštenju Vlade (zaključak još uvek nije objavljen na sajtu), Vlada je podsetila funkcionere izvršne vlasti, rukovodioce javnih preduzeća i ustanova, kao i funkcionere pokrajinske i lokalne vlasti da javne skupove i susrete koje imaju u svojstvu funkcionera ne smeju koristiti za promociju stranaka ili pozive da se ne glasa za političke protivnike. Podseća se i na zabranu da funkcioner koristi javne resurse za promociju političkih stranaka, i precizira da to posebno podrazumeva "korišćenje službenih prostorija, vozila i inventara državnih organa, pokrajinskih i lokalnih institucija, javnih preduzeća i javnih ustanova, osim u slučaju zaštite lične bezbednosti, ako je takva upotreba određenih javnih resursa uređena odgovarajućim propisima ili odlukom nadležnih službi".

U vezi sa ovom tačkom, Transparentnost Srbija podseća da je Agencija za borbu protiv korupcije pre nekoliko godina dala mišljenje, u kojem je [pogrešno tumačila](#) da svi ministri imaju pravo da koriste službena vozila i prilikom obavljanja stranačkih aktivnosti, i onda kada nisu u pitanju lica koja uživaju neprestanu zaštitu (takvo pravo ima npr. ministar unutrašnjih poslova), pa ostaje nada da će zaključak uticati makar na to da se ovaj vid zloupotrebe prekine.

TS podseća i na to da pored raznih oblika zloupotreba javnih resursa koje su pomenute u zaključku Vlade, u praksi postoje i druge - na primer, objavljivanje najava stranačkih događaja i izjava funkcionera na zvaničnim sajtovima organa vlasti i na društvenim mrežama koje koriste.

Vlada je preporučila funkcionerima da sve aktivnosti vezane za promociju političkih stranaka, i za izbornu kampanju ne obavljaju "u radno vreme organizacije kojoj pripadaju". Ovaj poziv može biti od koristi, jer pitanje vremena kada se kampanja može sprovesti trenutno nije uređeno. Međutim, da bi kršenje tog pravila bilo moguće, neophodno je definisati zabranu zakonom.

Određeni značaj bi moglo imati podsećanje direktora javnih preduzeća i javnih službi da "nepoštovanje pravila iz člana 29. Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije predstavlja nesavesno obavljanje dužnosti koje ima za posledicu znatno odstupanje od ostvarivanja osnovnog cilja javnog preduzeća, odnosno javne službe." Da bi taj poziv dobio puni smisao, Vlada bi, kao osnivač javnih preduzeća i ustanova trebalo da razreši direktore preduzeća i ustanova koji prekrše ova pravila, bez obzira na to da li će Agencija razmatrati slučaj i hoće li preporučiti razrešenje. Budući da je Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije na snazi već gotovo devet godina, trebalo bi razrešiti o one direktore koji su se o ovu obavezu oglašili u ranijim izbornim ciklusima.

Javno upozorenje Državnom veću tužilaca, Republičkom javnom tužiocu i Visokom savetu sudstva: Zaustavite zarobljavanje države u pravosuđu

16. septembar 2019.

Organizacije civilnog društva pozivaju DVT, Republičkog javnog tužioca i VSS da rade svoj posao i zaustave dalje urušavanje institucija preko tabloida.

Postupanje Republičkog javnog tužioca, samo na osnovu pisanja tabloida, bez ikakve provere, ukazuje na odsustvo poverenja u instituciju kojom rukovodi i u članove te institucije. Takvo ponašanje ne može se razumeti drugačije, nego kao stavljanje Republičkog tužioca u funkciju napada na pojedine članove DVT, pre nego što je utvrđeno da li su se ogrešili o etičke norme.

Svaka sumnja u nepristrasnost nosilaca pravosudnih funkcija zahteva hitnu reakciju nadležnih organa. Međutim, objavljeni izvodi „mišljenja Etičkog odbora“ ukazuju na to da je brza reakcija ovog tela u javnosti stvorila utisak da je krivica utvrđena i cela stvar je prepuštena kreiranim konstrukcijama, tabloidima i Gongovima.

MEDIJI PRES SLUŽBA SAOPŠTENJA VLADE

Čitaj mi

Dodatno unapređenje izbornog procesa u Srbiji

Beograd, 23. septembar 2019.

Vlada Republike Srbije donela je danas, na osnovu preporuka Radne grupe za saradnju sa Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju i Kancelarijom za demokratske institucije i ljudska prava, Zaključak kojim se dodatno unapređuje izborni proces u Republici Srbiji.

Zaključkom se ukazuje svim članovima Vlade, državnim sekretarima, direktorima posebnih organizacija, direktorima službi Vlade i svim drugim državnim službenicima na položaju, direktorima i drugim rukovodiocima u javnim preduzećima i javnim ustanovama, funkcionerima u organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, na obavezu poštovanja člana 29. Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije u periodu od raspisivanja do okončanja izbora.

Ovim dokumentom se precizira da funkcioner ne može da koristi javne skupove na kojima učestvuje i susrete koje ima u svojstvu funkcionera za promociju političkih stranaka, odnosno političkih subjekata, a posebno se ističe da funkcioner javne skupove i susrete koje ima u svojstvu funkcionera ne sme koristiti u svrhu javnog predstavljanja učesnika na izborima, njihovih izbornih programa, pozivanja birača da glasaju ili ne

Postupci su izmešteni iz institucija u medijsko blato tabloida i dovode do urušavanja kredibiliteta Državnog veća tužilaca i Visokog saveta sudstva, kao i ugrožavanja bezbednosti nosilaca pravosudne funkcije.

Upozoravamo da je mogući cilj ovakvih postupaka razrešenje svih nosilaca pravosudnih funkcija koji se usude da javno iznesu kritički stav vezan za dešavanja u profesiji.

Ovaj slučaj nas je podstakao da ukažemo na fenomen, „zarobljena država u pravosuđu“, to jest da se institucije zloupotrebljavaju u interesu uske grupe na vlasti, umesto da rade u interesu prava građana.. Rezultat svega toga je dalje urušavanje poverenja u ključni segment društva, PRAVOSUĐE.

Republički javni tužilac, DVT i VSS dužni su, po Ustavu, da obezbede samostalnost tužilaštva i nezavisnost sudstva i sudija kako bi javnost stekla poverenje u ove institucije i građani ostvarivali svoja prava.

Potpisnici: Slavko Ćuruvija fondacija, Srbija u pokretu, CRTA, Inicijativa mladih za ljudska prava Građanske inicijative, Komitet pravnika za ljudska prava JUKOM, Beogradski centar za ljudska prava, Helsinški odbor za ljudska prava, Centar za praktičnu politiku Transparentnost Srbija, Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Odbor za ljudska prava Niš, Katalist Balkans, Fondacija za otvoreno društvo, Odbor za ljudska prava Negotin, Partneri Srbija, Novi optimizam, Evropski pokret u Srbiji.

Konferencije

TS predstavila rezultate istraživanja i rangiranja LTI 2019

6. septembar 2019.

Transparentnost Srbija predstavila je rezultate istraživanja i rangiranja svih opština i gradova u Srbiji - LTI 2019. Najtransparentniji u Srbiji su Plandište sa indeksom 67 i Novi Pazar i Paraćin sa 66, dok je prosečna ocena cele Srbije 40.

Najveći izazov povećanju transparentnosti lokalnih samouprava u Srbiji predstavlja nepostojanje nacionalne politike koja bi se bavila tim pitanjem, ocenio je programski direktor Transparentnosti Srbija Nemanja Nenadić na predstavljanju rezultata.

On je rekao da su bez takve politike, dobri rezultati najčešće posledica predanosti pojedinaca u lokalnim samoupravama. Nenadić je naglasi o da su rezultati najbolji u oblastima gde postoji izričita zakonska obaveza, kao što je slučaj sa javnim nabavkama. Ali čak i u takvim slučajevima kada 80% ili 90% JLS ima pozitivne indikatore, nema prostora za zadovoljstvo jer to znači da 10 ili 20% JLS ne ispunjava zakonske obaveze.

Zlatko Minić iz TS je ukazao da je ilustrativan primer sa javnim preduzećima, gde su JLS najlošije ocenjene, iako postoji zakonska obaveza i po zakonu iz 2012. i 2016 da se objavljuju određeni dokumenti. I pored toga, i danas neka JP nemaju čak ni svoje sajtove.

Svi materijali u vezi sa istraživanjem mogu se preuzeti [sa sajta TS](#).

Zamenik predsednika Opštine Plandište Goran Donevski kazao je da je ta opština, u odnosu na prethodno istraživanje, na kojem je zabeležila indeks 49, sada ocenjena sa 67. On je dodao da je zahvaljujući rezultatima istraživanja TS sada jasno u kojim oblastima treba napredovati.

Predsednik Opštine Paraćin Saša Paunović kazao je da ta opština već godinama beleži dobre rezultate u sferi transparentnosti i istakao da je zasluga na zaposlenima koji su radili svoj posao, a ne na političarima.

Gradonačelnik Novog Pazara Nihat Biševac istakao je da je od istraživanja 2015. do danas indeks transparentnosti znatno povećan zahvaljujući, prema njegovim rečima, želji lokalnog rukovodstva da građani imaju veće poverenje u lokalne institucije.

Šenli Pinčoti, direktorka Kancelarije za demokratski i ekonomski razvoj USAID-a, ukazala je da će kontinuirano praćenje pomoći da se dobije uvid i u rezultate programa podrške lokalnim samoupravama koje ta agencija sprovodi.

Milan Marinović, Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, rekao je da će neki od rezultata ovog istraživanja biti od značaja i u radu te institucije.

Previše tajnih podataka u javnim preduzećima

20. septembar 2019.

Transparentnost Srbija od decembra prošle godine prati primenu Zakona o slobodnom pristupu informacijama i najave izmene tog zakona. Nacrtom izmena i dopuna Zakona koje je predstavilo Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave prošle godine bilo predviđeno **značajno sužavanje prava na pristup informacijama**, tako što bi zainteresovani građani i novinari u potpunosti bili lišeni mogućnosti da kontrolišu rad preduzeća u vlasništvu države, pokrajine i lokalnih samouprava, koja su organizovana kao društva kapitala.

Imajući u vidu da čak i ona preduzeća koja bi ostala obuhvaćena nakon takve zakonske izmene (ona koja imaju status „javnih preduzeća“), mogu u bilo kojem trenutku da promene organizacioni oblik odlukom Vlade (kao što se već i dešavalo u mnogim situacijama), ovakva zakonska odredba bi bitno suzila mogućnost javne kontrole onog dela javnog sektora koji raspolaže imovinom najveće vrednosti.

Tokom 2019. godine Transparentnost Srbija je **uputila veliki broj zahteva za pristup informacijama** javnim preduzećima i drugim preduzećima u vlasništvu države i građana. Od 58 upućenih zahteva dobili smo odgovore na 33, dok 25 institucija nije odgovorilo. Na konferenciji za štampu smo predstavili karakteristične izgovore za odbijanje pristupa informacijama, na osnovu naših zahteva, kao i podatke o informacijama koje su tražene od preduzeća iz prakse Poverenika za informacije od javnog značaja.

Saradnik TS Zlatko Minić naveo je da u odgovorima nije uvek bilo podataka koje je Transparentnost tražila, a najinteresantiji su, "izgovori kojima se javna preduzeća služe kada ne žele da odgovore".

Minić je naveo primer Autotransporta Pančevo čiji autobusi nisu saobraćali ka Beogradu u vreme održavanja opozicionog mitinga, kako je tada navedeno "usled nedovoljne količine goriva, kao i nedovoljnog broja izvršilaca".

Na pitanje o tim okolnostima, ATP Pančevo odgovorilo je da je spisak vozila i količina goriva deo plana odbrane zemlje i ima oznaku državne tajne.

Minić je takođe naveo odgovor preduzeća Rembas trans koje je traženje informacija o naplaćenim uslugama okarakterisalo kao "mobing na odgovorno lice", kao i slučaj Parking servisa koji nije hteo da odgovori kojoj stranci preduzeće pripada s obzirom na izjavu direktora da akcijom uklanjanja nepropisno parkiranih vozila "dokazujemo da smo mi stranka koja uvodi red".

Programski direktor TS Nemanja Nenadić rekao je da i dalje mnogi organi vlasti krše Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja najčešće tako što uopšte ne postupaju po zahtevima tražilaca, ali je još veći problem što Vlada do sada nije obezbedila ni u jednom slučaju izvršenje rešenja povernika. "Ni u ovoj godini Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, Vlada i Skupština Srbije nisu otklonile poznate probleme u pristupu informacijama, pre svega, kroz izmene zakona", rekao je Nenadić.

On je dodao da je Ustavni sud Srbije propustio priliku da otkloni neke od oblika narušavanja prava na pristup informacijama kroz odredbe posebnog zakona, a kao primer naveo slučaj u vezi sa Zakonom o zaštiti konkurencije.

Prema njegovim rečima, organi vlasti najčešće uskraćuju informaciju ignorisanjem zahteva u potpunosti, a kasnije ipak daju podatke kada se pokrene postupak po žalbi. "Imamo s jedne strane Vladu koja ne obezbeđuje izvršenje rešenja poverenika, s druge strane usvaja Akcioni plan partnerstva za otvorenu upravu, gde se predviđa dodatno obavezivanje organa da objave neke informacije, čak i kada to nisu zakonom obavezni", rekao je Nenadić. On je ukazao na to da u Nacrtu izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama postoji odredba čiji je cilj da isključi akcinarska društva i društva sa ograničenom odgovornošću, koja su u vlasništvu države, iz primene ovog zakona, i istakao da ovo ne bi smelo da budu usvojeno.

Istraživač Transparentnost Srbija Miša Bojović rekla je da je, prema podacima njihovog istraživanja, u prethodne tri godine bilo 156 neizvršenih rešenja poverenika vezano za javna preduzeća. "Primetili smo da se ovde najčešće pojavljuju EPS, Železnica Srbije, Srbijagas i Er Srbija", rekla je ona.

Preuzmite materijale sa konferencije:

[Transparentnost Srbija pristup informacijama ključni izazovi - sažetak](#)

[Primeri \(ne\)postupanja javnih preduzeća i preduzeća u državnom vlasništvu](#)

Neizvršena rešenja Poverenika: [2016](#), [2017](#) i [2018](#)

Inicijative i analize

Zaštita biračkog prava

19. septembar 2019.

Transparentnost – Srbija u kontinuitetu prati oblast finansiranja političkih stranaka i izbornih kampanja u Srbiji od donošenja Zakona o finansiranju stranaka iz 2003. i njegove prve primene na predsedničkim izborima 2004, kao i postupanje državnih organa koji su nadležni za kontrolu finansiranja izborne kampanje. Glavni deo monitoringa je nezavisno prikupljanje podataka o najbitnijim troškovima izborne kampanje i poređenje sa podacima koji su o tome prijavljeni u izveštajima o finansiranju kampanje. Na ovaj način smo pratili i izbore održane 2007, 2008, 2012, 2014, 2017. i 2018.

Počev od parlamentarnih, predsedničkih, pokrajinskih i lokalnih izbora 2012, razvili smo metodologiju za sistematsko praćenje fenomena „funkcionerske kampanje“, kao i njene medijske promocije. Sve vreme pratimo i postupanje nadležnih državnih organa u vezi sa ovim pitanjima.

Sprovođenje izbornog procesa i ostvarivanje biračkog prava nisu bili u fokusu našeg monitoringa. Međutim, pojedine probleme smo primetili onda kada su bila od značaja za teme kojima smo se bavili, a naročito finansiranje izborne kampanje. Šire gledano, ovim pitanjima smo se bavili i u situacijama kada su ona bila od značaja za borbu protiv korupcije u širem smislu, kroz zloupotrebe javnih resursa ili kroz narušavanje izbornog procesa podmićivanjem birača. U proteklim godinama nije zapažena ni jedna pozitivna promena u pogledu sprečavanja povrede tajnosti glasanja aktivnostima koje preduzimaju politički subjekti ili javni funkcioneri i službenici van biračkog mesta, ili u pogledu smanjenja mogućnosti za zloupotrebe javnih resursa u cilju uticaja na birače.

Problemi koje bi trebalo rešiti

1. **Republička izborna komisija** nema jasno definisan pravni status, razdeo u budžetu, niti ima svoje zaposlene, i radno angažovana lica, tako da je **sporno da li može biti nadležan organ kada je reč o unutrašnjem uzbunjivanju, dok su mogućnosti za delovanje u slučaju spoljnog uzbunjivanja veoma ograničene** (postupanje po prigovorima ovlašćenih predlagrača);
2. Izborna pravila ne daju **grupama građana** svojstvo pravnog lica, što se odražava i na **nemogućnost da se one tretiraju kao subjekti koji imaju obaveze na osnovu Zakona o zaštiti uzbunjivača** ni pre ni posle izbora, dok političke stranke imaju takve dužnosti;
3. **Javnost nema efikasnu mogućnost da se neposredno uveri** u ispravnost utvrđivanja rezultata izbora (ne objavljuju se zapisnici biračkih odbora), niti u to da li je evidentirano da su glasali u određenom izbornom postupku;
4. Postojeća **pravila ne pružaju dovoljnu zaštitu od poznatih vidova ugrožavanja izbornog procesa** (npr. „bugarski voz“, dokumentovanje načina glasanja fotografskim snimkom, stavljanje posebnih oznaka ili korišćenje posebnih olovaka radi moguće kasnije identifikacije lica koja su glasala na određeni način i drugo);

5. **RIK je pasivan u predizbornom i postizbornom periodu** – nema poziva biračima da prijave moguće nepravilnosti, nema razmatranja problema koji su se pokazali u prethodnim izbornim procesima;
6. **Javno tužilaštvo i drugi potencijalno nadležni organi su pasivni** u pogledu prikupljanja informacija o nezakonitim radnjama koje mogu uticati na ostarivanje i korišćenje biračkog prava u predizbornom i postizbornom periodu – nema poziva biračima da prijave moguće nepravilnosti, nema razmatranja problema koji su se pokazali u prethodnim izbornim procesima;
7. **Krivično delo „davanja i primanja mita u vezi sa glasanjem“ ne sadrži sve elemente** koji su od značaja za utvrđivanje povrede zakona;
8. **Nisu adekvatno razvijeni zakonski i drugi mehanizmi za smanjenje mogućnosti zloupotrebe javnih resursa** u svrhu pridobijanja birača.
9. **Brojne pojave potencijalno ugrožavaju tajnost glasanja ili mogu uticati na slobodno opredeljenje birača, a nisu u potpunosti zakonski uređene ili zabranjene** (npr. praksa prikupljanja „sigurnih glasova“, organizovano dovoženje birača i drugi vidovi njihovog animiranja da izađu na glasanje koje vrše učesnici na izborima, davanje stvari od vrednosti ili pružanje besplatnih usluga od strane učesnika na izborima ili sa njima povezanih lica, vođenje evidencija o konkretnim biračima koji su izašli na izbore).

Moguća rešenja za navedene probleme

1. **Republička izborna komisija i postupanje u slučaju uzbunjivanja:**
 - a. **RIK treba da nesumnjivo utvrdi, i po potrebi zatraži od Ministarstva pravde** mišljenje o tome, da li ima svojstvo „poslodavca“ u odnosu na sva lica koja su uključena u sprovođenje izbora, i u odnosu na korisnike biračkog prava. Ukoliko RIK ima takvo svojstvo, treba da preduzme mere iz Zakona o zaštiti uzbunjivača, i da promoviše ovu svoju ulogu;
 - b. Ukoliko u postojećem zakonskom okviru RIK nema svojstvo „poslodavca“, **dopunom Zakona o zaštiti uzbunjivača ili Zakona o izboru narodnih poslanika otkloniti taj nedostatak i preduzeti sve mere radi promovisanja ove uloge RIK** (dostavljanje informacija članovima biračkih odbora, kampanja usmerena prema biračima, objavljivanje informacija o poverljivom načinu postupanja po prijavama nezakonitih radnji i drugo)
 - c. Dopunom Zakona o izboru narodnih poslanika **proširiti nadležnosti RIK**, kako bi mogao i morao **da postupa kao spoljni nadležni organ** u slučaju da mu **bilo ko ukaže na nepravilnosti u vezi sa sprovođenjem izbora;**
2. Obaveze političkih subjekata u vezi sa uzbunjivanjem:
 - a. Dopunom Zakona o izboru narodnih poslanika ili Zakona o zaštiti uzbunjivača obezbediti **da političke stranke koje imaju manje od 10 zaposlenih, kao i grupe građana** koje podnose izborne liste **odrede lice zaduženo za unutrašnje uzbunjivanje** i da omoguće prijavljivanje nezakonitih radnji licima koja za njih obavljaju aktivnosti u vezi sa izbornom kampanjom ili u postizbornom periodu (političke stranke i grupe građana koje osvoje mandat na izborima);
 - b. **Promovisanje primene pravila o zaštiti uzbunjivača među političkim subjektima** i kontrola ispunjavanja tih obaveza od strane RIK (objavljivanje informacija o načinu

uzbunjivanja i imena zaduženog lica za postupanje na sajtu političkog subjekta i dostavljanje tih podataka prilikom podnošenja izborne liste);

3. **Uvid javnosti u podatke o sprovođenju izbora:**
 - a. **Objavljivanje kopija zapisnika** sa biračkih mesta na veb stranici Republičke izborne komisije i/ili jedinica lokalne samouprave;
 - b. **Omogućavanje uvida u deo dokumentacije** koji se odnosi na birača (uvid u podatak o tome da li je upisano da je glasao na određenim izborima na sličan način kao što se vrši uvid u birački spisak ili dobijanje kopije izvoda sa podacima o tome da je glasao, radi provere autentičnosti potpisa);
4. **Sprečavanje direktnog ugrožavanja tajnosti izbornog postupka i kupovine glasova:**
 - a. Primena mera koje bi onemogućile ili obesmislele iznošenje neupotrebljenog glasačkog listića (poput predloga koji je izneo CESID za dvodelni glasački listić);
 - b. Zabrana bilo kog vida dokumentovanja načina glasanja, **uključujući i preciziranje pravila iz člana 160. Krivičnog zakonika** ukoliko nije očigledno da krivično delo predstavlja i javno iznošenje ili dostavljanje drugom licu dokaza o tome kako je glasalo određeno lice, **uključujući i onog čiji je glasački listić u pitanju;**
 - c. **Ispitivanje i razmatranje mogućnosti, u skladu sa iskustvima iz drugih zemalja,** radi sprečavanja da se kontrolom od strane člana biračkog odbora utvrdi da li je poštovan unapred dogovoreni način glasanja od strane jednog ili više lica, stavljanjem posebnih oznaka, korišćenjem olovaka određene boje i slično;
5. **Pasivnost RIK** u predizbornom i postizbornom periodu u vezi sa mogućim nepravilnostima:
 - a. uvesti **obavezu RIK da u predizbornom periodu pozove građane** da prijave sve nepravilnosti i da omogući siguran kanal komunikacije za to, nakon čega bi RIK bio u obavezi da ove navode proveri po službenoj dužnosti;
 - b. uvesti **obavezu RIK** da nakon okončanog izbornog procesa, zajedno sa Narodnom skupštinom, **organizuje javno slušanje** radi razmatranja svih problema koji su se pokazali tokom izbornog procesa i načina njihovog prevazilaženja;
 - c. takav **skup treba organizovati i pre početka sledećeg izbornog procesa;**
6. **Pasivnost javnog tužilaštva i drugih potencijalno nadležnih organa:**
 - a. **Posebna odeljenja viših javnih tužilaštava** iz Beograda, Novog Sada, Niša i Kraljeva treba da omoguće građanima **sigurne kanale komunikacije** radi prijavljivanja nezakonitih radnji;
 - b. **Republičko javno tužilaštvo, posebna odeljenja VJT ili svi oni u saradnji sa RIK** treba da **kroz medijsku kampanju obaveste građane o tome šta sve predstavlja krivično delo u vezi sa izborima,** a naročito da ih upoznaju sa modalitetima krivičnog dela davanja i primanja mita u vezi sa glasanjem i zloupotrebe službenog položaja koja ima za cilj uticaj na odluku na izborima;
 - c. **RJT treba da** pre početka izbornog procesa **obavesti javnost o dosadašnjim slučajevima ispitivanja sumnje na krivično delo** davanje i primanja mita u vezi sa glasanjem i zloupotrebe službenog položaja koja je imala veze sa izbornim procesom ili izbornom kampanjom;
 - d. **Drugi državni organi, kojima su prijavljene moguće zloupotrebe,** treba da budu u obavezi da **u kratkom roku objave informacije o svom postupanju u vezi sa svakom sumnjom** koja se odnosi na pokušaj uticaja na proces izbora (npr. u vezi sa

zapošljavanjem u javnom sektoru, distribucijom socijalne pomoći, korišćenjem službenih vozila).

7. **Krivično delo „davanja i primanja mita u vezi sa glasanjem“** treba dopuniti u skladu sa predlogom koji je Transparentnost – Srbija više puta dostavljala Ministarstvu pravde u proteklih deset godina (priloženo kao aneks uz ovu analizu)
8. **Drugi mehanizmi za smanjenje mogućnosti zloupotrebe javnih resursa u svrhu pridobijanja birača:**
 - a. **Postavljanje ograničenja ili dodatnih mehanizama odobravanja i provere** za preuzimanje novih obaveza, oprost dugova, odricanje od javne imovine i druge mere kojima se umanjuju javnih prihodi i javna imovina ili povećavaju javni rashodi ili raspodeljuju postojeća sredstva u javnoj svojini kroz vanredna davanja, ukoliko se ove aktivnosti sprovode tokom izborne kampanje, odnosno u određenom periodu pre raspisivanja izbora ili nakon okončanja izbora, uzimajući u vidu relevantne norme iz Crne Gore i Makedonije i podatke o njihovoj primeni;
 - b. **Postavljanje ograničenja ili dodatnih mehanizama odobravanja i provere** kod novog zapošljavanja ili drugog vida radnog angažovanja, kao i kod širenja kruga korisnika socijalne i druge pomoći građanima ili primalaca subvencija, kada se ove aktivnosti sprovode tokom izborne kampanje, odnosno u određenom periodu pre raspisivanja izbora ili nakon okončanja izbora, uzimajući u vidu relevantne norme iz Crne Gore i Makedonije i podatke o njihovoj primeni;
 - c. **Uvođenje obaveze da svi organi vlasti** (državni organi, APV, lokalne samouprave, javna preduzeća i druga preduzeća u javnoj svojini, javne ustanove i javne službe), izuzev u slučaju zaštite bezbednosti države (BIA, Vojska), tokom izborne kampanje **objavljaju dnevno ažurne podatke o svrsi korišćenja službenih vozila** koja su u njihovoj svojini ili zakupu, kao i o **troškovima korišćenja telefona**.
9. **Druge pojave koje potencijalno ugrožavaju tajnost glasanja ili mogu uticati na slobodno opredeljenje birača, a nisu u potpunosti zakonski uređene ili zabranjene:**
 - a. **Uvođenje zabrane da politički subjekt prikuplja potpise za podršku izbornoj listi** u prekomernom broju (npr. više od 20% od broja koji je zakonski minimum), kako se kroz prikupljanje suvišnih potpisa ne bi vršio pritisak na birače;
 - b. **Uvođenje zabrane da politički subjekti ili druga lica kod birača stvaraju utisak da imaju moralnu ili drugu obavezu** da na izborima glasaju ili da ne glasaju ili da glasaju na određeni način, tako što bi ih upisivali na spiskove „sigurnih glasova“ ili na drugi sličan način, izuzev kroz prikupljanje potpisa za podršku izbornoj listi i učlanjivanje u političku stranku;
 - c. **Preciziranje obaveza istraživača javnog mnjenja** u vezi sa čuvanjem tajnosti podataka o političkom opredeljenju građana, kao i obaveze da omoguće građanima da provere da li je lice koje se predstavlja kao anketar zaista angažovano od strane istraživača javnog mnjenja na kojeg se primenjuju zakonske obaveze;
 - d. **Javna promocija mogućnosti iz člana 72a Zakona o izboru narodnih poslanika, i zabrana da politički subjekti neposredno pružaju pomoć** nemoćnim i sprečenim građanima da izađu na glasanje, uz obezbeđivanje adekvatne pomoći zainteresovanim građanima neposredno od strane organa koji sprovode izbore;

- e. **Zabrana upućivanja neposrednih poziva građanima** da izađu ili da ne izađu na izbore na dan izbora (npr. kućne posete, telefonski pozivi, direktne poruke) ili da glasaju na određeni način (trenutno pokriveno pravilima o izbornoj tišini), izuzev obaveštenja koje upućuje Republička izborna komisija preko medija.
- f. **Zabrana vođenja evidencija** o tome koja konkretna lica su izašla ili nisu izašla na izbore, kako unutar, tako i ispred biračkih mesta;
- g. **Zabrana davanja** potencijalnim biračima stvari koje imaju upotrebnu vrednost, osim promotivnih predmeta (npr. majice, kape, šolje, upaljači, olovke, sveske, kalendari) koji vidno sadrže obeležja političkog subjekta, kao i **pružanja besplatnih usluga** od strane učesnika na izborima ili sa njima povezanih lica (npr. lekarski pregledi, pomoć u domaćinstvu, obuke za sticanje veština), izuzev kada je reč o sprovođenju obuka namenjenih članovima političke stranke.

Detaljnije [na sajtu TS](#).

Antikorupcijsko savetovalište - ALAC

Predstavljamo jedan slučaj kojim se bavi naše Antikorupcijsko savetovalište:

Naš klijent, student doktorskih studija Vladimir Šaraba, tvrdi da je dekan Rudarsko-geološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu, prof. dr Zoran Gligorić, potpuno neosnovano pokrenuo disciplinski postupak protiv njega i prekršio odredbu člana 20. st. 2. Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti studenata Univerziteta u Beogradu (Glasnik Univerziteta u Beogradu, br. 189/2016).

Naime, Dekan je, na osnovu disciplinske prijave prof. dr Olivera Krunić od 5. septembra 2019. godine, podneo Disciplinskoj komisiji RGF-a, 13. septembra Zahtev za pokretanje disciplinskog postupka protiv Vladimira Šarabe, zbog, kako se navodi u samom Zahtevu, "osnovane sumnje da je učinio težu disciplinsku povredu iz čl. 9.st. 1.tačka.3. Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti studenata Univerziteta u Beogradu, prema prof. dr Oliveri Krunić, i to "Nanošenje povrede časti ili pretnje nastavnicima, saradnicima i drugim zaposlenima, studentima kao i drugim licima koja se nalaze u prostorijama Univerziteta ili fakulteta". Prema navodima iz prijave, Šaraba je duži vremenski period (od prekida mentorskog odnosa) na neprimeren način izražavao nepoštovanje dostojanstva i omalovažavanje u odnosu student-profesor". Kao dokaz priložen je dopis od 25. juna 2019. koji je Vladimir Šaraba uputio Veću naučnih oblasti tehničkih nauka Univerziteta u Beogradu, koje odlučuje o prihvatanju predložene teme njegove doktorske disertacije.

Ono što je ovde zanimljivo je da Zahtev uopšte ne sadrži opis disciplinske povrede i okolnosti iz kojih proizilazi osnovanost sumnje da je student učinio ikakvu disciplinsku povredu, a koji predstavljaju obavezne elemente koje svaki Zahtev mora da sadrži (propisano pomenutim članom 20. stav 2. Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti studenata Univerziteta u Beogradu).

Što se tiče disciplinske prijave prof. Dr Olivera Krunić, u njoj je sadržana tvrdnja da je Vladimir Šaraba iznosio, kako u dužem periodu nakon prestanka mentorstva, tako i u dopisu Veću naučnih oblasti tehničkih nauka od 25. juna 2019. godine, neistine o njoj i o svojoj saradnji sa njom, ali se uopšte nigde ne vidi jasno koje su to Šarabine tvrdnje koje ona smatra neistinitim.

Stoga je nejasno koje su to radnje studentu stavljene na teret i na osnovu čega je dekan zaključio da postoji osnovana sumnja da je student učinio težu disciplinsku povredu.

Šaraba se obratio Antikorupcijskom savetovalištu ALAC i mi smo fakultetu uputili zahteve za pristup informacijama od javnog značaja.

Mediji

Posle 4 godine ignorisanja, Vlada dostavila Skupštini završne račune

Insajder, 18. septembar 2019.

Vlada Srbije usvojila je i dostavila Skupštini predloge zakona o završnom računu za 2015, 2016, 2017. i 2018. godinu, odnosno dokumente iz kojih bi trebalo da se vidi na koji su način Vlada i svako ministarstvo prethodnih godina trošili novac svih građana Srbije, piše Insajder.

Tu zakonsku obavezu Vlada je ignorisala od 2014, kada je poslednji put završni račun uputila Skupštini Srbije. Skupština Srbije od 2002. godine, odnosno već 16 godina, nije usvojila završni račun budžeta, jedan od mehanizama kontrole trošenja novca građana. Međutim, do pre četiri godine su sve vlade taj dokument dostavljale poslanicima na uvid, nakon čega je postajao dostupan javnosti i građanima, podstio je Insajder.

Zašto Vlada nije do sada ispunjavala svoju zakonsku obavezu, pitanje je koje je Insajder u više navrata postavljao Ministarstvu finansija i Vladi Srbije, ali je osto uskraćen za odgovor.

Poslednji put to pitanje postavljeno je u martu ove godine ministru finansija Siniši Malom, koji je rekao da će završni računi biti dostavljeni parlamentu nakon što Državna revizorska institucija izvrši reviziju tih računa. Istovremeno, ministar nije dao objašnjenje zašto se zakon krši.

Iako su pre dolaska na vlast predstavnici Srpske napredne stranke često kritikovali to što se ne usvaja zakon o završnom računu govoreći da je to ponižavanje parlamenta, ovu praksu po dolasku na vlast ipak nisu promenili, bar ne do sada, naveo je Insajder.

Na činjenicu da je zakon kršila i Skupština Srbije, kojoj je završni račun dostavljan do 2014, ali o njemu nije raspravljala, ali i Vlada koja ga nije dostavljala parlamentu, podsetio je krajem prošle godine i predsednik Fiskalnog saveta Srbije Pavle Petrović.

"Zakonska obaveza usvajanja zakona o završnom računu nije se poštovala od 2002. godine, ali je taj dokument bar bio dostavljan Skupštini Srbije sve do 2014. godine. Na taj način je taj dokument bio javan, odnosno dostupan javnosti. Od 2015. se prekinulo sa tom praksom i od tada ne znamo kako je svako ministarstvo pojedinačno potrošilo novac", rekao je Petrović.

INSAJDER

U FOKUSU ISTRAŽIVANJA INSAJDERA STAV REDAKCIJE

Posle četiri godine ignorisanja zakona, Vlada Srbije dostavila Skupštini završne račune

Objavljeno: 17.09.2019

Like Share Tweet

Vlada Srbije usvojila je i dostavila Skupštini Srbije predloge zakona o završnom računu za 2015, 2016, 2017. i 2018. godinu, odnosno dokumente iz kojih bi trebalo da se vidi na koji su način Vlada i svako ministarstvo prethodnih godina trošili novac svih građana Srbije, objavljeno je na sajtovima Vlade i parlamenta Srbije. Ovu zakonsku obavezu Vlada je ignorisala od 2014, kada je poslednji put završni račun uputila Skupštini Srbije.

Foto: Pressa Vlade Srbije / Vlada Srbije

Osim toga, kako je dodao, javni uvid u dokument o izvršenju budžeta je još važniji imajući u vidu da se od 2016. godine fond za tekuće budžetske rezerve povećao čak četiri puta. Reč je o sredstvima koja Vlada može da raspoređuje mimo usvojenog budžeta. "To će i u 2019. biti oko 50 milijardi dinara i taj novac će se iz tekućih budžetskih rezervi raspoređivati bez rebalansa budžeta. Od kada nema rebalansa, a novac se dodjeljuje iz budžetskih rezervi, mi ne znamo koliko je ko stvarno potrošio. Time je dodatno umanjena transparentnost trošenja budžetskih sredstava", upozorio je predsednik Fiskalnog saveta.

Osim polaganja računa o tome kako je koje ministarstvo trošilo novac svih građana u prethodnoj godini završni račun mogao bi da pruži informacije i o tome na koji način je Vlada raspolagala budžetskom rezervom jer je po zakonu uz završni račun obavezna da dostavi i izveštaj o korišćenju sredstava budžetske rezerve. Upravo budžetske rezerve predstavljaju još jedan vid korišćenja novca svih građana bez adekvatne kontrole, ukazao je Insajder.

Korupcijski performans oko „Čistača“?

Danas, Nenad Kovačević , 17. septembar 2019.

Sumnje u regularnost izbora izvođača radova za izradu scenografije za izložbu „Čistač“ Marine Abramović, koja će biti otvorena 21. septembra u Muzeju savremene umetnosti u Beogradu, mogle bi da zasene taj kulturni događaj koji je država proglasila nacionalnim projektom i u koji, prema nezvaničnim informacijama, namerava da uloži milion i po evra.

Umesto preduzeću „Epoha“ iz Požege, koje je u postupku javne nabavke dostavilo povoljniju ponudu, taj posao je poveren preduzeću „Proto“ iz Zemuna. Milenko Filipović, vlasnik Epohe, tvrdi da je njegova firma izgubila posao u procedurama koje, kako navodi, ukazuju na korupciju i u koje su upleteni članovi kabineta premijerke Ane Brnabić.

Javna nabavka

Muzej je, 12. aprila ove godine, objavio poziv za podnošenje ponuda za izradu scenografije za izložbu, a vrednost te nabavke bila je 9.083.818 dinara bez PDV-a. Komisija Muzeja je, 27. maja, konstatovala da su pristigle dve ponude - preduzeća „Proto“, koje je ponudilo 9.027.720, odnosno 10.833,264 dinara sa PDV-om, i firme „Epoha“ koja je glasila na 8.404.000, odnosno 10.084.800 dinara sa PDV-om, utvrdivši da su obe blagovremeno dostavljene. „Da nisam bio na otvaranju ponuda oni bi rekli drugom ponuđaču da umanji iznos svoje ponude i na taj način bi završili posao“, smatra Filipović.

Nepun mesec kasnije, 21. juna, Muzej je obustavio postupak nabavke, zbog toga što je, kako je navedeno, „dobio dopis Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu Vlade Srbije kojim je obavešten da će ta Kancelarija finansirati izradu scenografije za izložbu Marine Abramović“. Iako u javno dostupnom planu budžeta te Kancelarije za 2019. godinu nije naveden iznos za tu namenu, u obaveštenju Muzeja o obustavi nabavke, koje je potpisao Slobodan Nakarada, v. d. direktora Muzeja, navedeno je da će Kancelarija finansirati te radove kroz „projekat Srbija nadohvat ruke digitalna transformacija za razvoj, koji se realizuje na osnovu Sporazuma o pružanju tehničke pomoći programa UNPD i Kancelarije“.

Uloga savetnice

Vlasnik požeške Epohe smatra da je „seo postupak bio namešten i da je, zbog toga, njegova firma izgubila posao“. Da nešto nije u redu, kaže, bilo je jasno 13. juna, kada ga je telefonom pozvala Bojana Simeunović, savetnica premijerke Ane Brnabić, i rekla mu „da dođe u Vladu na razgovor, povodom ponude njegovog preduzeća i izložbe Marine Abramović“. Bio je, kaže, začuđen pozivom, jer je postupak nabavke vodio Muzej, a ne Vlada Srbije. Osim Bojane Simeunović, kako navodi, sastanku, održanom 14. juna u Vladi, prisustvovala je Ana Ilić, savetnica premijerke za digitalne i kreativne industrije i turizam, i još nekoliko ljudi. Govorili su mu, dodaje, da je to „ozbiljan i važan nacionalni projekat, a da njegova firma nije sigurna i da bi trebalo dobro da razmisli o učešću u njemu“ iako, kako dodaje, Epoha ima sve potrebne reference, dokazala se u sličnim poslovima u zemlji i inostranstvu i ispunila je sve uslove javnog poziva.

„Na tom sastanku nisu eksplicitno tražili od mene da odustanem, ali to se provlačilo tokom celog razgovora“, kaže Filipović i pokazuje dopis kojim je obavestio savetnice premijerke Anu Ilić i Bojanu Simeunović da njegova firme neće odustati od učešća u postupku javne nabavke.

Međutim, 17. juna, usledio je, kaže, poziv Ane Ilić sa eksplicitnim zahtevom.

Pitala me je ‘hoćete li da odustanete, a mi ćemo vam nešto kompenzovati’. Bio sam zatečen i rekao joj da to ne dolazi u obzir“, kazao je Filipović. Dan nakon tog razgovora, Ani Ilić je uputio dopis u kome je naveo da je „neprijatno iznenađen njenim eksplicitnim zahtevom da Epoha odustane od svoje ponude, iako su brojne okolnosti ukazivale na takav sled događaja“. „Vašem zahtevu ne mogu da udovoljim, svestan činjenice da, nažalost, odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača može biti doneta nezavisno od unapred datih kriterijuma i uprkos postojećoj legislativi u ovoj oblasti“, piše, između ostalog, u dopisu koji je Filipović uputio Ani Ilić, u čiji sadržaj se uverila naša redakcija.

Ana Ilić nije odgovorila na taj dopis, a, posle nekoliko dana, Muzej je odlučio da obustavi postupak javne nabavke.

Korupcijski performans oko „Čistača“?

Sumnje u regularnost izbora izvođača radova za izradu scenografije za izložbu „Čistač“ Marine Abramović, koja će biti otvorena 21. septembra u Muzeju savremene umetnosti u Beogradu, mogle bi da zasene taj kulturni događaj koji je država proglasila nacionalnim projektom i u koji, prema nezvaničnim informacijama, namerava da uloži milion i po evra.

© | Piše Nenad Kovačević | 17. septembra 2018. 13:27 izmenjeno: 13:28

Foto: Nenad Kovačević

Umesto preduzeću „Epoha“ iz Požege, koje je u postupku javne nabavke dostavilo povoljniju ponudu, taj posao je poveren preduzeću „Proto“ iz Zemuna. Milenko Filipović, vlasnik Epohe, tvrdi da je njegova firma izgubila posao u procedurama koje, kako navodi, ukazuju na korupciju i u koje su upleteni članovi kabineta premijerke Ane Brnabić.

Uplitanje Vlade

„Verovatno su uvideli da neće uspeti da me ubede da odustanem. Neobično je i objašnjenje Muzeja da je obustavio javnu nabavku zbog toga što će finansiranje radova preuzeti ta kancelarija, za koju ne znam kakve veze ima sa scenografijama za izložbu', dodaje Filipović.

On kaže da je indikativno to što se u ceo postupak pojavljuju navedena Kancelarija i savetnice premijerke, a potom dodaje da je konkursnom dokumentacijom predviđen i avans izvođaču u iznosu od 40 odsto vrednosti radova, što, kako kako navodi, „nije uobičajeno i otvara mogućnosti za razne manipulacije“.

„Mi smo se navikli na korupciju u građevinarstvu i drugim oblastima u našem društvu, ali nje ima i u kulturi. Iako je iznos koji se odvaja za kulturu veoma mali, on je izgleda dovoljan za korupciju“, poručuje Filipović, a na pitanje zbog čega nije uputio žalbu, kaže:

„Očigledno je da su oni procenili da ću se obratiti Komisiji za zaštitu prava ponuđača u postupcima javnih nabavki i zbog toga su obustavili postupak. To nisam uradio, jer nije bilo logike pošto je Muzej obustavio postupak nabavke i saopštio da on to više ne radi.“

Tišina u Muzeju i Kancelariji

Danas se, početkom prošle sedmice, obratio Muzeju savremene umetnosti i Kancelariji za informatičke tehnologije i elektronsku upravu Vlade Srbije kako bi proverio sumnje u regularnost postupka izbora izvođača radova u Muzeju. Na naša pitanja, koja su im dostavljena putem elektronske pošte, kako je to sugerisano Danasu, odgovori nisu stigli. Ana Ilić, savetnica premijerke Ane Brnabić, za koju Filipović navodi da je tražila od njega da odustane od učešća u postupku javne nabavke, najpre se javila na mobilni telefon, rekla daje na sastanku i da će se javiti kasnije, ali, ni nakon nekoliko poziva Danasa i upućivanja SMS nije se javila. Muzej angažovao firmu „Proto“

Filipović navodi da je neverovatno i to što mu, tokom jula, a na osnovu zahteva za dostupnost informacijama od javnog značaja, predstavnici navedene Kancelarije i Muzeja nisu dostavili informaciju otome koje izvođač radova u Muzeju. Ipak, da preduzeće „Proto“, koje je bilo drugi učesnik u postupku javne nabavke, obavlja te radove, Danasu je potvrdio direktor firme Dragan Zdravić. Na pitanja u kom postupku i kada je „Proto“ izabran za izvođača, on je rekao da je njegovu firmu „angažovao Muzej“, a na pitanje po kojoj ceni, rekao je da on „to ne zna i da to znaju u knjigovodstvu Muzeja“.

